

OBSAH

OBSAH.....	6
ÚVOD	7
1 PRACOVNÍ VÝCHOVA V SOUČASNÉ ŠKOLE	9
1.1 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	9
1.2 CÍLE ZAMĚŘENÉ NA VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE.....	10
1.3 HYGIENA A BEZPEČNOST PRÁCE V PRACOVNÍ VÝCHOVĚ	11
1.4 KLÍČOVÉ KOMPETENCE.....	13
1.5 PRŮŘEZOVÁ TÉMATA.....	14
2 TEORIE TVOŘIVOSTI.....	17
2.1 TVOŘIVÉ ÚLOHY V TECHNICKÉ VÝCHOVĚ	17
2.2 FAKTORY TVOŘIVOSTI.....	19
2.3 FÁZE TVOŘIVÉHO PROCESU.....	19
2.4 ÚROVNĚ TVOŘIVOSTI A JEJICH ROZVOJ.....	20
2.5 BARIÉRY TVOŘIVÉ PRÁCE A FAKTORY PODPORUJÍCÍ TVOŘIVOST.....	21
3 METODY ROZVOJE TVOŘIVÝCH SCHOPNOSTÍ	22
3.1 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VOLBU METOD	23
3.2 MOTIVAČNÍ METODY.....	24
3.3 EXPOZIČNÍ METODY	25
3.4 PROBLÉMOVÉ METODY	25
3.5 PROJEKTOVÉ METODY	25
3.6 METODA BRAINSTORMING	28
3.7 HOBO METODA	29
3.8 SYNEKTIKA (GORDONOVA METODA)	29
3.9 METODA PHILLIPS 66	30
3.10 METODA 635	30
3.11 METODA SYSTÉMOVÝCH PŘÍSTUPŮ.....	30
3.12 SITUAČNÍ METODA.....	31
3.13 INSCENAČNÍ METODA	31
4 TESTY KREATIVITY	32
4.1 TORRANCOVY TESTY TVOŘIVÉHO MYŠLENÍ	32
4.2 GUILFORDOVY TESTY TVOŘIVÝCH SCHOPNOSTÍ	32
4.3 TVAROVÝ SKLÁDACÍ TEST	33
4.4 URBANŮV FIGURÁLNÍ TEST TVOŘIVÉHO MYŠLENÍ	33
5 VÝZKUM TVOŘIVÝCH SCHOPNOSTÍ POMOCÍ URBANOVA .TESTU.....	34
4.4 URBANŮV FIGURÁLNÍ TEST TVOŘIVÉHO MYŠLENÍ	35

6	NÁMĚTY PRO ROZVOJ TVOŘIVOSTI.....	37
6.1	SNĚHULÁK	37
6.2	OBRÁZKY Z LUŠTĚNIN, OBILOVIN, KOŘENÍ ATD.....	38
6.3	CHOBOTNICE Z VLNY.....	39
6.4	PAPÍROVÁ KVĚTINA.....	40
6.5	JEŽEK	41
6.6	KVĚTINA V KVĚTINÁČI	42
6.7	SOVA	43
6.8	BANÁNOVÉ JEDNOHUBKY.....	44
6.9	PUZZLE	45
6.10	RYBA.....	33
	ZÁVĚR..	48
	SEZNAM LITERATURY	49
	SUMARRY	51
	SEZNAM OBRÁZKŮ	52

ÚVOD

V úvodu diplomové práce se věnuji Rámcově vzdělávacímu programu, podle kterého se vyučuje, a který je pro školy povinný. Zde se zaměříme na vzdělávací oblast Člověk a svět práce, která nám přiblíží obsah vyučování, cíl, klíčové kompetence a průřezová témata.

V další části se dozvíme něco o tvořivosti a jaké máme tvořivé úlohy.

V další kapitole si přiblížíme metody rozvoje tvořivých schopností. A dozvíme se jaké máme druhy kreativních testů.

Součástí diplomové práce je i výzkum tvořivých schopností pomocí urbanova testu. Testování proběhlo na základní škole v Bělčicích.

Poslední kapitola se zabývá náměty pro rozvoj tvořivosti. Jednotlivé náměty jsou popsány a nechybí ani obrazový materiál.

1 PRACOVNÍ VÝCHOVA V SOUČASNÉ ŠKOLE

Od školního roku 2007/2008 začaly první a šesté ročníky ve všech školách pracovat podle vlastního vzdělávacího programu (ŠVP), který vychází z Rámcového vzdělávacího programu (RVP) pro základní vzdělávání. Ten je pro všechny závazný. (Honzíková, 2008)

Pracovní výchovu vymezuje v RVP oblast Člověk a svět práce. Tato oblast zasahuje velké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k osvojení uživatelských dovedností v rozličných oborech lidské činnosti a vede k vytváření životní a profesní orientace žáků. Oblast je zaměřena na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje základní vzdělání o významnou součást nepostradatelnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti.

1.1 Vzdělávací oblast Člověk a svět práce

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je na 1.stupni ZŠ rozdělena na čtyři tématické celky:

- Práce s drobným materiálem

žák:

a) vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

b) pracuje podle slovního návodu a předlohy

- Konstrukční činnosti

žák:

a) zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

- **Pěstitelské práce**

žak:

- a) provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- b) pečuje o nenáročné rostliny

- **Příprava pokrmů**

žak:

- a) připraví tabuli pro jednoduché stolování
- b) chová se vhodně při stolování

Tyto okruhy jsou pro školu povinné.

Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělání a je určen všem žákům (dívčkám i chlapcům bez rozdílu).

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. (Rámcový vzdělávací program, 2007)

1.2 Cíle zaměřené na vzdělávací oblast Člověk a svět práce

Oblast Člověk a svět práce, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou.

Cíleně se zaměřuje na pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším

životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí,
- k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci (Rámcový vzdělávací program, 2007)

1.3 Hygiena a bezpečnost práce v pracovní výchově

Mezi nejcennější hodnoty patří život a zdraví člověka.

Oblast bezpečnosti a hygieny práce je velmi rozsáhlá a zasahuje do všech oblastí činností jedince.

Všechny školy a školní zařízení mají v oblasti bezpečnosti a hygieny práce dvě základní povinnosti: (Pavelka, 1999)

- 1) Vychovávat žáky k bezpečnosti a hygieně práce, k bezpečnému chování
- 2) Zabezpečit podmínky pro bezpečnou a zdraví nezávadnou práci žáků, ale i učitelů a ostatních pracovníků školy.

Pro jednotlivé předměty existují specifické a závazné požadavky bezpečnosti a hygieny práce, které jsou obsaženy v učebních osnovách, příslušných směrnících, řídí se vyhláškami a normami. Učitel je povinný se seznámit s těmito předpisy bezpečnosti a ochrany zdraví (BOZ).

Pod **hygienou práce** rozumíme stanovení takových zdravotních podmínek při výkonu práce, které mají zabezpečit ochranu zdraví při práci.

Bezpečnost práce představuje takový souhrn opatření, jejichž cílem je odstranit příčiny ohrožení života a zdraví člověka.

Ohrožení ve školních podmínkách rozdělujeme na:

- 1) mechanické
- 2) chemické
- 3) elektrickým proudem
- 4) nepřiměřenou fyzickou nebo psychickou zátěží

Učitel by měl zabezpečit vyučovací proces, ale i ostatní činnost žáků ve škole tak, aby nevznikl úraz žákům ani učiteli a také učební prostředí by nemělo negativně ovlivňovat zdraví jedinců.

Tyto požadavky zabezpečíme tak, že se vytvoří:

- dobré prostorové vybavení odpovídající bezpečnosti a hygieně práce
- nezávadné materiálně – technické prostředky
- řízení vyučovacího procesu v souladu s požadavky bezpečnosti a hygieny práce

V pracovní výchově věnuje učitel pozornost také příčinám tělesné a duševní únavy, která je často příčinnou úrazů.

Tyto změny může způsobit:

- nevhodná organizace práce (nedostatek přestávek, nevhodné organizační formy...)
- zdravotní stav žáka
- psycho – fyziologické stavy žáků – strach, obava, stresové situace
- nepřiměřená duševní zátěž
- nevyhovující školní nábytek (příliš velký , malý apod..)
- nepřiměřené tempo práce

(Honzíková, Bajtoš, 2004)

1.4 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají. (Rámcový vzdělávací program, 2007)

kompetence k učení

- žák se aktivně zapojuje
- osvojuje si vlastní metody učení
- využívá své poznatky a dovednosti
- vyhledává radu a podporu pro zlepšení výsledku

kompetence k řešení problémů

- žák rozpozná problém a uvědomuje si nutnost řešení
- vyhledá adekvátní pomoc

kompetence komunikativní

- žák naslouchá druhým
- rozvíjí pasivní i aktivní slovní zásobu v písemném i ústním projevu
- dbá na pravidla slušného chování

kompetence sociální a personální

- žák se učí pracovat ve skupině
- udržuje pořádek
- učí se respektovat ostatní

kompetence občanské

- žák se zajímá o věci kolem sebe
- respektuje odlišnost lidí a jejich hodnot
- zapojuje se do kulturního dění a sportovních aktivit

kompetence pracovní

- žák si vytváří pracovní návyky
- dodržuje domluvená pravidla pro práci
- přispívá k práci skupiny
- práci dokončí

(file:///C:/Users/PC/Downloads/V-me%20jak%20hodnotit%20kompetence%20--k-.pdf)

1.5 Průřezová témata

Průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání.

Vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání. Všechna průřezová témata však nemusí být zastoupena v každém ročníku. V průběhu základního vzdělávání je povinností školy nabídnout žákům postupně všechny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat. Podmínkou účinnosti průřezových témat je jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

1. *Osobnostní a sociální výchova*
2. *Výchova demokratického občana*
3. *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*
4. *Multikulturní výchova*
5. *Environmentální výchova*
6. *Mediální výchova*

Vztah průřezových témat na 1. stupni základního vzdělávání ke vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce“

Osobnostní a sociální rozvoj

- přispívá ke zdokonalování dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.

Multikulturní výchova

- prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, protože se hluboce dotýká mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi rodinou a mezi školou a místní komunitou.

Enviromentální výchova

- se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí. (RVP, 2006)

2 TEORIE TVOŘIVOSTI

Tvořivost neboli kreativita (z lat. *creo* = tvořím), také invence (z lat. *invenio* = nalézám, objevuji), je zvláštní soubor schopností, které umožňují uměleckou, vědeckou nebo jinou tvůrčí činnost. Ta se projevuje jako vynalézavost, jako vznik nového, originálního díla nebo myšlenky, popř. tvůrčím řešením problémů.

(<https://cs.wikipedia.org/wiki/Tvo%C5%99ivost>)

2.1 Tvořivé úlohy v technické výchově

Tvůrčí úlohy na 1. stupni vychází z cílů technické výchovy, multikulturní výchovy, environmentální výchovy, mediální výchovy aj. Současně jsou však zhotoveny na vědomostech ze všech učebních předmětů.

Cíle technické výchovy na 1. stupni základní školy jsou:

- 1) Prozkoumat význam techniky v každodenním životě, zajímat se o historický vývoj techniky, jaký má vliv na člověka, přírodu, porozumět funkci strojů aj.
- 2) Rozšiřovat vědomosti o technice – pochopit jak fungují nástroje, náradí, používat pomůcky, poznat nové materiály, naučit se používat PC, navrhovat, modelovat, konstruovat apod.
- 3) Podporovat tvořivé technické myšlení a představivost, podporovat schopnost řešit problémy.
- 4) Využívat poznatky z jiných předmětů, zaměřit se na integraci předmětů, uskutečnit výukové projekty.
- 5) Rozšiřovat schopnost komunikace, využívat kooperaci, podpořit a pomáhat ostatním.
- 6) Rozvinout sebehodnocení a seberegulaci, budu hodnotit i svou vlastní práci, ne jenom práci druhých.

- 7) Mít k technice pozitivní vztah, vzbudit zájem žáků o techniku, obeznámit s výrobními technologiemi, probouzet kladný vztah k práci, připravit žáky k výběru povolání.

Pro žáky se stává i ta nejzajímavější práce atraktivnější až tehdy, když jí předchází účinná motivace.

Motivací v technické výchově, konkrétně v pracovních činnostech, se může stát možnost vytvořit něco nového. Někdy se hnacím motorem stává vyřešení problému, odhalení nejasností – nevzdát se, dokud problém nevyřeším. Vzrušující a motivující je také možnost objevu nějaké neobvyklé věci či jevu. Při práci v kolektivu je motivující též odpovědnost za realizaci a výsledek činnosti. Motivací může být též možnost zdokonalit se v dané činnosti, prezentovat výsledky, uplatnit výsledek činnosti. (Honzíková, 2008)

Aby byly úlohy zajímavé, měly by být postaveny na těchto základech:

- Samostatně něco vytvořit, zapojit fantazii.
- Hledat a objevit vlastnosti materiálu a jejich změny vlivem podmínek.
- Nové významy, nová pojetí, vysvětlení jevů.
- Hledání nových spojení.
- Využití ověřených stávajících vědomostí a dovedností v nových situacích.
- Doplnění chybějících údajů, oprava klamné skutečnosti.

(Honzíková, 2008)

Tvořivé úlohy jsou pro žáky nové, neznámé, obsahují nejasnosti, neurčitosti, neobvyklosti. (Honzíková, 2008)

2.2 Faktory tvořivosti

Základní faktory tvořivosti určil Guilford.

- **fluence** – schopnost pohotově a lehce utvořit co nejvíce slov, myšlenek, obrázků, symbolů
- **originalita** – je schopnost vypracovat původní, jedinečné řešení
- **flexibilita** – neboli pružnost, lze rozlišit
 - a) obrazovou – pružnost vnímání a představování
 - b) spontánní sémantická – rychlé vymýšlení varianty k obsahu
 - c) obrazová adaptivní – např. zápalkové hlavolamy
 - d) symbolická adaptivní fluence – např. transformace zprávy
- **senzibilita** – je citlivost na problémy, všimnout si problému tam, kde si ho jiní nevšimnou
- **redefinování** – znovu formování, schopnost změnit význam nebo použít předmětů či jejich částí
- **elaborace** – je schopnost vypracovat detaily, aby se zkompletoval nějaký celek nebo plán

Každý z těchto faktorů má různou důležitost. Uplatňují se při tvořivém myšlení např. při řešení problému.

(Honzíková, 2003)

2.3 Fáze tvořivého procesu

Fáze Poincarého dělení tvořivého procesu jsou:

- 1) **preparace** (příprava) – fáze nalezení a formulování problému
- 2) **inkubace** – hledání řešení za současného rozvoje aktivity
- 3) **iluminace** (osvícení, inspirace) – objevení částečného nebo úplného řešení
- 4) **verifikace** – ověřování řešení praxi

– tuto fázi dělíme na :

realizaci – uplatnění objektů získaných v přípravě, inkubaci a iluminaci

evaluaci – kontrolu a úpravu výsledků, jejich zhodnocení a prověření

Odlišnost mezi uvedeným dělením a klasifikacemi dalších autorů není v obsahu, ale v pojmenování jednotlivých fází tvořivého procesu.

Hlavsa např. uvádí tyto fáze: iniciační

logicko – operační + intuitivní

finální

Při výcviku myšlení, kdy se myšlení chápe jako řešení problémů, můžeme také hovořit o inkubaci, iluminaci a verifikaci.

Jde o tyto etapy:

- **formulace problému** – spojeno s cílem řešení
 - **shromáždění dosavadních poznatků o problému** – jejich utřídění
 - **formulace hypotézy** – kdy hledáme souvislosti, příčiny, následky
 - **volba metod poznání** – pokus a omyl, pozorování apod..
- ověření nebo vyvrácení hypotézy** – pokud byla stanovena, formulace závěrů (Honzíková, 2003)

2.3 Úrovně tvořivosti a jejich rozvoj

Všeobecně uznávané úrovně tvořivosti:

- 1) **Expresivní tvořivost** – hlavním znakem je spontánnost a volnost. Vidíme ji v dětských kresbách a v typických dětských otázkách
- 2) **Produktivní tvořivost** – dítě si osvojuje jisté způsoby, techniky a výrazy pro svoje produkty. Žák své produkty porovnává s produkty jiných žáků nebo s požadavky učitele.
- 3) **Objevovací úroveň tvořivosti** – žák objevuje něco nového a neví o tom, že to již někdo před ním objevil

- 4) **Nejvyšší (emergenční) úroveň tvořivosti** – dosáhne jen málo lidí.
Zde vznikají nové vědecké objevy a umělecká díla.

Čím je žák mladší, tím více je odkázaný na vedení učitele nebo dospělých. Rozvoj tvořivosti také závisí na učebním materiálu a jeho sestavení, na atmosféře a psychickém klima. (Honzíková, 2003)

2.4 Bariéry tvořivé práce a faktory podporující tvořivost

Bariéry tvořivosti lze rozdělit na **a) vnitřní** – bloky v nás (vnitřní konflikty, nejistota, starosti, pocit nedostatku času, pocit velké odpovědnosti)

b) vnější – které nám klade okolí (prostředí, v němž pracujeme nebo žijeme, malé tmavé místnosti, hluk, ostré barvy, příjemný interiér, pobyt v přírodě, pěkný výhled, vstřícný kolektiv)

Tvořivým jedincům vyhovuje samota, ale ne izolovanost, potřebují otevřené sociální vztahy, demokratické a láskyplné vedení. Měli by mít svůj pracovní režim, nesvázaný časem.

3 METODY ROZVOJE TVOŘIVÝCH SCHOPNOSTÍ

Vyučovací metody můžeme uplatňovat v rozličných organizačních formách vyučování, např. v dílně, ve třídě, v lese, na hřišti, během exkurzí apod. Metody však mají v každé organizační formě vyučování různou podobu. Můžeme tedy říci, že je mnoho vyučovacích metod, které lze rozlišovat z různých hledisek (např. podle funkce ve vyučovacím procesu, podle aktivity a samostatnosti žáků, podle zdroje informací aj.) Záleží pouze na učiteli, kterou si vybere metodu. K tomu učitel potřebuje znát charakteristiku a kritéria volby těchto metod. Také by měl umět posoudit efektivitu zvolené vyučovací metody a znát, v čem jsou její výhody a nevýhody.

Výběr vyučovacích metod v pracovních činnostech je také ovlivněn osobností učitele, vyučovacím cílem, obsahem učiva, věkovými a individuálními zvláštnostmi žáků a charakterem poznatků.

Vyučovací metodou rozumíme cílevědomý, koordinovaný a záměrný postup, kterým se podle principů pedagogiky a didaktiky realizuje edukační proces orientovaný na dosažení vytýčených cílů. (Honzíková, 2015)

Metodami vyučování se zabývá didaktika již řadu let. Vyučovací metody se měnily v závislosti od historicko – společenských podmínek vyučování, od charakteru školy jako instituce, od pojetí vyučovacího procesu v jednotlivých obdobích vývoje společnosti. (Skalková, 1999)

V rámci RVP se uplatní i alternativní metody práce (Honzíková, 2005):

- **Problémové metody**
- **Projektové metody**
- **Brainstorming**
- **HOBO metoda**
- **Synektika**
- **Metoda Philips 66**
- **Metoda 635**

- **Metoda systémových přístupů**
- **Situační metoda**
- **Inscenační metoda**

3.1 Faktory ovlivňující volbu metod

Než začne učitel plánovat a připravovat vyučovací hodinu, musí se také rozhodnout pro vhodnou vyučovací metodu, která nám pomůže vyřešit danou situaci. Před výběrem metody by se měl učitel zamyslet nad vyučovací hodinou, cílem a faktory. Při volbě metody vycházíme z cíle vyučování a obsahu učiva. Neexistuje však metoda, která by vyhovovala každému učiteli, každému žákovi a každé vyučovací situaci.

Když má vyučovací metoda splnit očekávané požadavky, je nutné při jejím výběru respektovat kritéria optimálního výběru metod vyučování, ke kterým patří (Honzíková, 2015) :

- 1) **Cíl vyučovací jednotky**
- 2) **Obsah učiva**
- 3) **Materiálně technické vybavení**
- 4) **Učební možnosti žáků a jejich předpoklady**
- 5) **Možnosti učitele**

Zvolená metoda je didakticky účinná, pokud splňuje tyto vlastnosti (Mojžíšek, 1975) :

- **je informativně nosná**
- **je formativně účinná**
- **je výchovně účinná**
- **je racionálně a emotivně působivá**
- **je motivačně působivá**
- **je přirozená svým průběhem a výsledkem**

- je využitelná v praxi
- je v souladu se systémem vědy a poznávání
- je přiměřená žákovi
- je přiměřená učitelovi
- je hospodárná a ekonomická
- je hygienická

3.2 Motivační metody

Hlavní úlohou *motivačních metod* je vzbuzení zájmu žáků o učivo. Motivace se skládá z vnitřních motivů (touha po poznání, zvědavost, zájem o učivo) anebo vnějších motivů (zlepšení prospěchu, pochvala, nátlak)

Motivační metody dělíme na (Honzíková, 2015) :

- 1) **Úvodní motivační metody** – používají se na počátku hodiny a řadíme mezi ně motivační rozhovor, motivační demonstraci, problém jako motivaci, pohádku, písničku, básničku apod.
- 2) **Průběžnou motivaci** – využívají se v průběhu činnosti – aktualizace obsahu, motivační výzva, pochvala, povzbuzení, kritika aj.

Při volbě motivační metody je třeba se zamyslet nad skutečnostmi, že:

- motivaci je třeba přizpůsobit cíli, obsahu učební činnosti a věku žáka
- jinak se motivují starší žáci a jinak mladší, jinak dívky a chlapci, nebo skupiny a jednotlivci apod.
- motivační metody používáme po celý čas činnosti žáků
- využíváme i motivy samotných žáků

3.3 Expoziční metody

Metody zprostředkování nových poznatků žákům, prvotní obeznámení žáků s učivem – předvedení (Honzíková 2015).

3.4 Problémové metody

Při problémovém vyučování nedává učitel žákovi poznatky v konečné verzi, ale dává takové úkoly, které mají neznámé vědomosti a způsoby činnosti. Motivuje ho a usměrňuje ve hledání způsobů a prostředků k vyřešení úkolu. Tyto metody rozvíjí u žáků aktivní činnost, samostatnost a vedou k aktivnímu získávání dalších vědomostí a zručností žáků. Mezi problémové úkoly můžeme řadit otázky, příklady, praktické úlohy, ale pouze takové, které budou řešeny jinými postupy, než na které jsou žáci navyklí.

Příprava úloh se řídí určitými pravidly:

- problém musí žáky upoutat
- problém umožní žákům využít předcházející zkušenosti, vědomosti a dovednosti
- problém musí být logicky spjatý s probíraným učivem a musí z něho logicky vyplývat
- problém musí být formulovaný správně a jednoznačně

(Honzíková, Bajtoš, 2004)

3.5 Projektové metody

Výchovně vzdělávací projekt je integrované vyučování, které dává před žáky jeden nebo více úkolů

Cílem projektu je splnění úkolu. Aby byl úkol splněn musí žáci vyhledat mnoho informací, umět uplatnit a zařadit dosavadní znalosti, spojit se

s odborníky, umět naplánovat práci, spolupracovat v týmu, správně komunikovat. Důležitou roli při řešení úkolů mají nejen dovednosti a vědomosti, ale také potřeba uznání, seberealizace a ještě vědomí smyslu plnosti.

Zázemí projektů je idea souhrnně pojmenovatelná jako koncentrace (Valenta, 1993).

Koncentrace ve smyslu stanovení společných „jader,“ „základů,“ „situací,“ či „jednotlivých myšlenek,“ kolem nichž by se koncentrovalo učivo (Honzíková, Bajtoš, 2004).

Učivo jinak tradičně předávané ve formě jednotlivých, navzájem oddělených vyučovacích předmětů či jednotlivých tematických celků uvnitř těchto předmětů. Koncentrace učiva je tedy soustředění látky kolem určitého ústředního motivu, jádra či základní ideje (Honzíková, 2015)

Koncentrace může:

- nahradit existenci více předmětů tím, že svede určité části jejich látky kolem ústředního motivu
- být využita i v rámci jednoho předmětu, kde rozrušuje strukturu jednotlivých témat
- Orientovat – při zachování předmětů – jejich učivo k jednomu ústřednímu tématu
- být opřena – při zachování předmětů – o pouhé hledání oněch známých mezipředmětových vztahů – korelace

(Honzíková, 2015)

Za zdroje koncentračních jader lze považovat:

- životní realitu,
- předepsanou učební látku,
- samozřejmé propojení obojího.

Podoby koncentračních jader:

- **obecné téma** – jádro je tvořeno zpravidla pojmem vystupujícím jako zobecnění určité skutečnosti, jejíž osvojení má obecný význam
- **konkrétní předmět** – jádrem je určitá neznámá či obtíž, kterou je nutné překonat, aby se dostavil učební efekt
- **výchovně vzdělávací cíl** – se stává konkrétním jádrem tam, kde se primárně uvažuje o žádoucí změně osobnosti žáka a teprve sekundárně o obsahu či tematizaci

(Honzíková, Bajtoš 2004)

Při plánování projektů je nutné dodržovat určité principy, které vyplývají z cílů projektu. Tyto principy se pokusila definovat Kasíková (1993)

- **Zřetel k potřebám a zájmům dítěte**
- **Zřetel k aktuální situaci**
- **Interdisciplinarita**
- **Seberegulace při učení**
- **Orientace na produkt**
- **Skupinová realizace**

Některé druhy projektů:

- Podle **místa konání** – školní, domácí, kombinace obou
- Podle **časové dotace** – krátkodobé, dlouhodobé
- Podle **velikosti** – malé, velké
- Podle **počtu žáků** – individuální, kolektivní, kombinace obou

Základní kroky při plánování projektu

Při realizaci projektu musíme respektovat čtyři základní kroky, které stanovil Killpatrick:

- 1) **Záměr projektu** – jsou konkrétní představy o smyslu, provedení a stanovení cílů projektu. U záměru rozlišujeme dvě roviny.
 - a) *Samotný podnět* – náhoda, nálada, motivace
 - b) *O co v projektu jde* – při formulaci závěrů
- 2) **Zpracování plánu** – určení času, kdy bude projekt probíhat, určení prostředků, typů činností, rozdělení rolí a úkolů jednotlivcům a skupinám.
- 3) **Provedení projektu** – učitel stojí v pozadí, ale smí hrát roli i vůdce, organizátora, předsedy, mluvčího, apod.
- 4) **Vyhodnocení projektu** – hodnotí společně vyučující i žáci. Hledají se další možnosti řešení nebo postupů.

Projektové vyučování umožňuje žákům postihnout celou strukturu činností od plánování, přes pokusy o řešení až po cíl. Spojuje myšlení a prožívání, teorii a praxi, školu a život. (Honzíková, 2015)

3.6 Metoda brainstorming

Brainstorming probíhá ve skupině, kde je asi 5 až 20 osob. Tato skupina má ve vedení předsedu, který informuje skupinu o problému. Skupina se snaží vymyslet co nejvíce nápadů, které by mohly vyřešit daný problém.

Přitom jsou uplatňována následující pravidla:

- nekritizuje se žádný nápad
- skupina se snaží vymyslet co nejvíce řešení problému
- všichni účastníci jsou si rovni – nikdo není nadřizený ani podřizení

- skupina se navzájem inspiruje (vzájemně se doplňují a vylepšují nápady a myšlenky)

O všech nápadech se vede záznam na tabuli nebo na arch papíru a všichni členové na něj vidí.

Další částí brainstormingu je ohodnocení návrhů. Návrhy řešení zkoumá buď vlastní brainstormingová skupina, nebo úplně jiná skupina.

Existují různé varianty brainstormingu:

- **psaný** brainstorming – na list papíru si každý napíše svůj návrh řešení
- **pingpongový** brainstorming – účastníci jsou dva, kdy jeden řekne návrh, druhý zareaguje svým návrhem a takto se oba střídají.

3.7 HOBO metoda

Některým členům brainstormingu vadilo, že si nemohli v klidu promyslet problém, který se řešil nebo vyhledat řešení v literatuře. Proto zavedl M. Borák do brainstormingu stádium samostudia. To znamená, že po seznámení s cílem brainstormingu se nejprve můžeme věnovat samostudiu a až potom přichází nařadu návrhy a řešení.

3.8 Synektika (Gordonova metoda)

Někdy můžou být členové skupiny odborníci z oboru, ve kterém se řeší problém a ostatní členové jsou z jiných profesních oblastí.

Vedoucí týmu má důležitou roli, protože jen on ví podstatu problému. Z toho důvodu účastníky skupiny uklidňuje a koriguje diskusi, aniž by vyhradil il

vlastní podstatu problému. Důležitou funkcí je zabránit členům skupiny v předčasném a unáhleném řešení.

Jednotlivá řešení se zaznamenávají, takže si záznam můžeme několikrát přehrát a uvědomit si chyby jednotlivých účastníků..

3.9 Metoda Phillips 66

Metoda Phillips 66, někdy se používá název „ Diskuse 66 “. Jejím autorem je Donald Phillips, který navrhuje rozdělit členy do šestičlenných skupin (1 vedoucí a 5 členů). Skupiny mají za úkol vyřešit problém za šest minut. Pak vedoucí informují o výsledcích práce skupiny, obhajují je a hledají řešení. Když se nenajde společné řešení, jde se do dalšího kola.

3.10 Metoda 635

„ **Metoda 635** “ je diskuse 6 členů ve skupině (6 v názvu), kteří navrhují 3 možnosti řešení (3 v názvu) jednoho daného problému během 5 minut (5 v názvu).

3.11 Metoda systémových přístupů

Poznává problém, jeho logiko – formální a obsahové analýzy. Všechna rozhodnutí respektují finální cíl. „ Strom rozhodování “ - je názornou grafickou pomůckou.

Obsahuje tři fáze metody (tzv. systémové analýzy):

První fáze – analýza – vyšetřují se slabá místa v systému

Druhá fáze – systémová optimalizace – slabá a poruchová místa se zmenší

Třetí fáze – systémová syntéza – konečné vyřešení nového projektu

3.12 Situační metoda

Účastníky seznámíme s danou situací a určitými úlohami, které mají účastníky motivovat k řešení problému. (doplňte, zhodnoťte, rozhodnete)

3.13 Inscenační metoda

Je metodou dynamickou, všichni zúčastnění můžou hrát své role a tím zahrají určitou situaci.

4 TESTY KREATIVITY

Ke zjišťování úrovně tvořivosti se používají různé testy.

Nejznámější jsou:

4.1 Torrancovy testy tvořivého myšlení

Tyto testy se používají k ověření tvořivých schopností zkoumaných osob. Zjišťují úroveň fluence, flexibility, originality a elaborace.

Soubor testů má figurální a verbální formy.

Verbální formy testů obsahují 7 úloh, každá z nich vyžaduje divergentní myšlení.

Figurální testy jsou určeny pro zjišťování neverbální tvořivosti a jsou založeny na dokreslování neúplných figur, na využití kruhů pro jednotlivé kresby a na tvorbě originálních názvů obrázků.

4.2 Guilfordovy testy tvořivých schopností

Jsou nejznámější a nejpoužívanější metody identifikace kreativity.

Testy jsou rozděleny na šest velkých skupin:

- testy fluence (slovní, asociační, expresionální, adaptivní figurální pružnosti)
- testy flexibility (spontánní sémantické flexibility, adaptivní figurální pružnosti)
- testy originality (titulky k příběhům, důsledky)
- testy postihování problémů (test přístrojů, test vidění problémů)
- testy redefinování (transformace tvarů, spojování předmětů)
- testy elaborace (test plánování vypracování, test figurální produkce)

4.3 Tvarový skládací test

Autorem tohoto testu je G. A. Lienert. Tento tvarový test zkouší především schopnost úspěšně řešit nové úlohy praktického rázu. Test se skládá z testovacího sešitu a čtyř dílů plošných tvarů lepenky či umělé hmoty. Tyto tvary se pokládají na nákresy jednotlivých předmětů tak, aby pokryly daný předmět a přesně do sebe zapadaly. Pak se tvary obkreslí a přendají do dalšího nákresu, kde se postupuje stejným způsobem. (Honzíková, 2005)

4.4 Urbanův figurální test tvořivého myšlení

Prostředek identifikace mimořádně vysokých tvořivých schopností.

Urbanův figurální test tvořivého myšlení poskytuje odhad kreativního potenciálu osobnosti. Úkolem probanda je libovolně dotvořit načrtnutou kresbu, která pak odhalí různé stránky kreativního potenciálu.

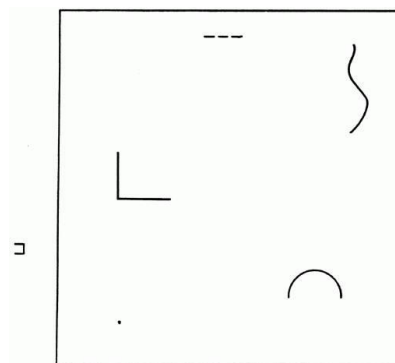
(<http://psychsluzby.cz/psychologicke-testy/>)

5 VÝZKUM TVOŘIVÝCH SCHOPNOSTÍ POMOCÍ URBANOVA TESTU

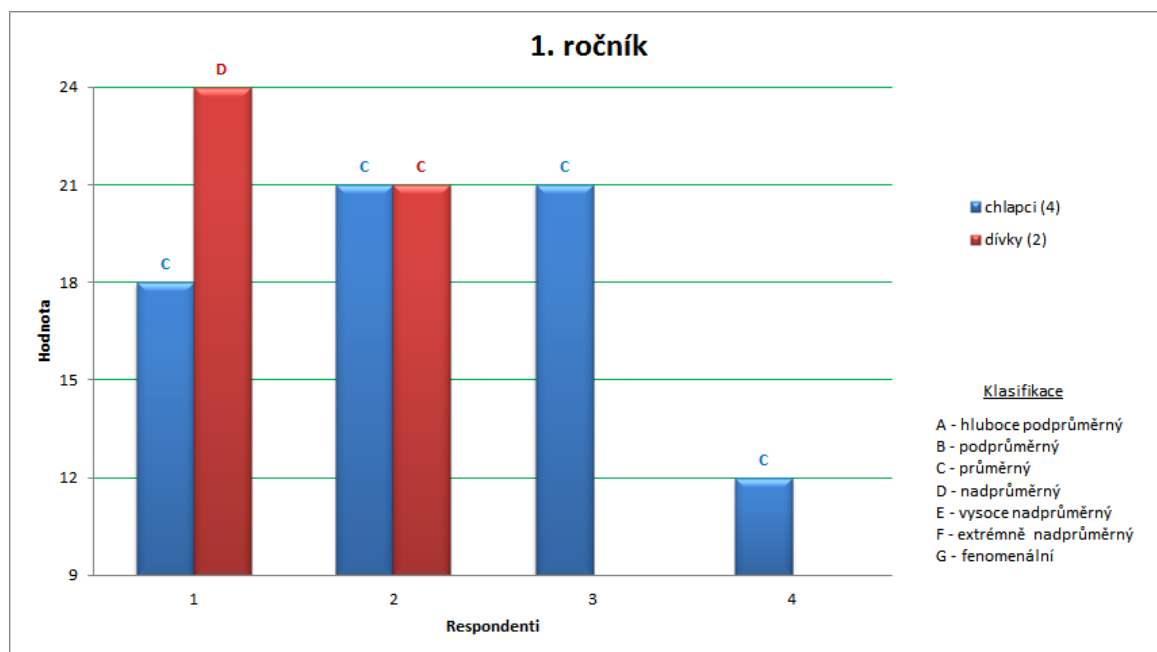
Na výzkum tvořivých schopností jsme testovali 44 žáků 1.stupně ZŠ. Žáci dostali rozpracované obrázky a jejich úkolem bylo je domalovat. Co nakreslíte? Jak propojíte obrazce, které už jsou na obrázku? Úloha má mnoho řešení. Je jen na vás jak zapojíte vaši fantazii.

klasifikace

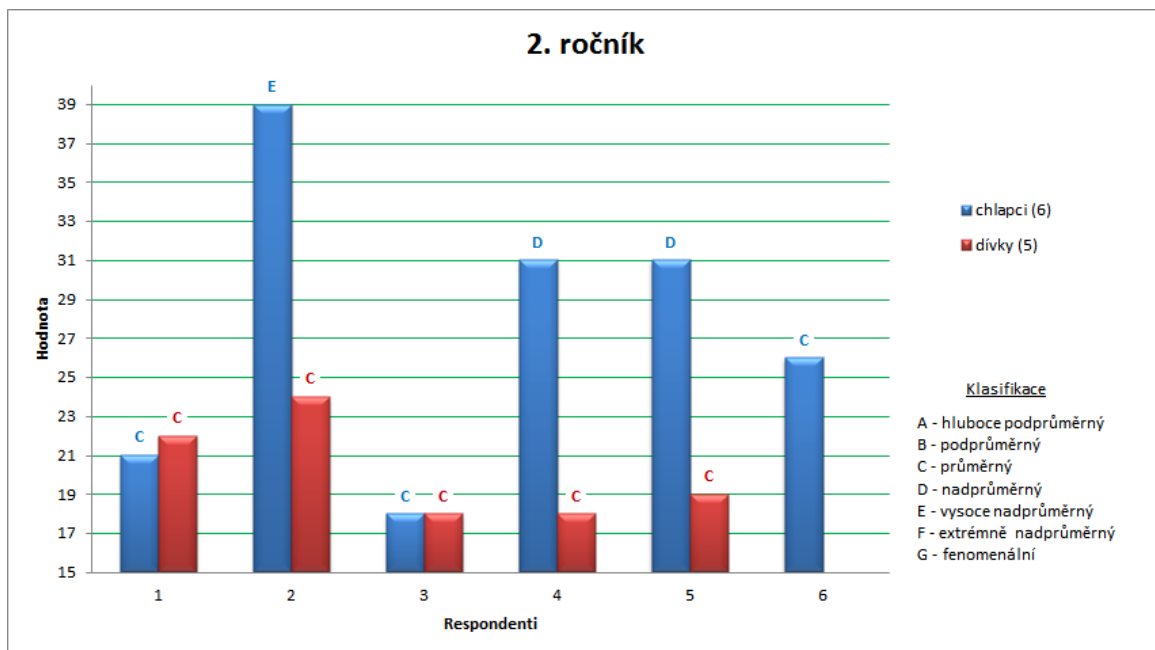
- A hluboce podprůměrný
- B podprůměrný
- C průměrný
- D Nadprůměrný
- E vysoce nadprůměrný
- F extrémně nadprůměrný
- G Fenomenální

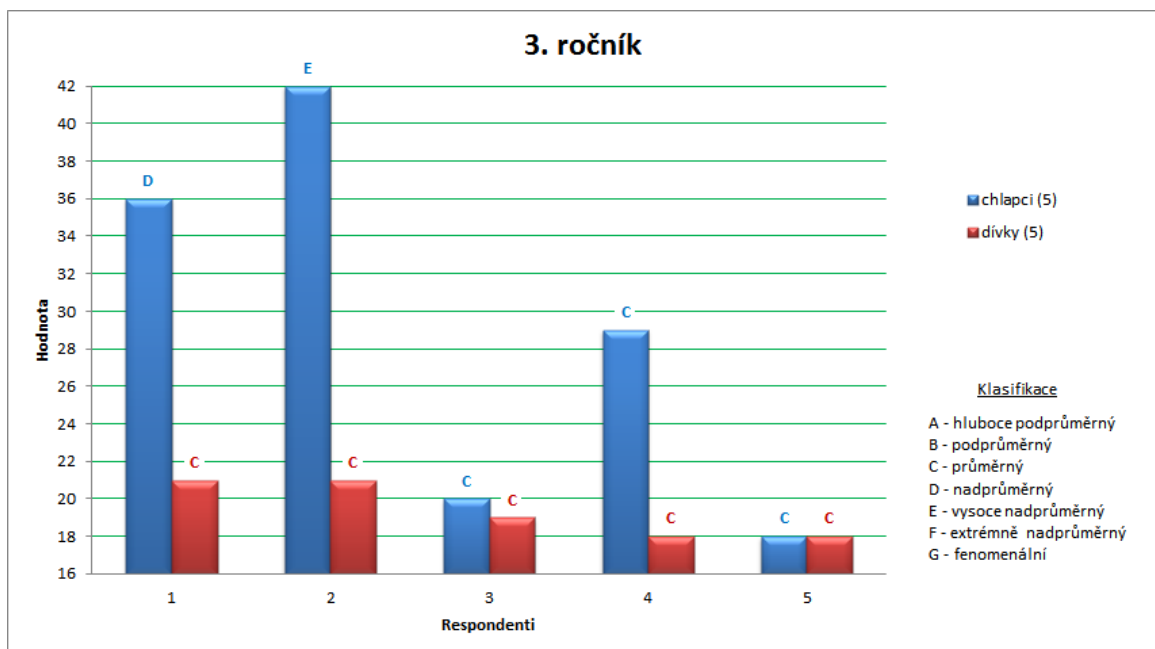
Urbanův figurální test tvořivého myšlení

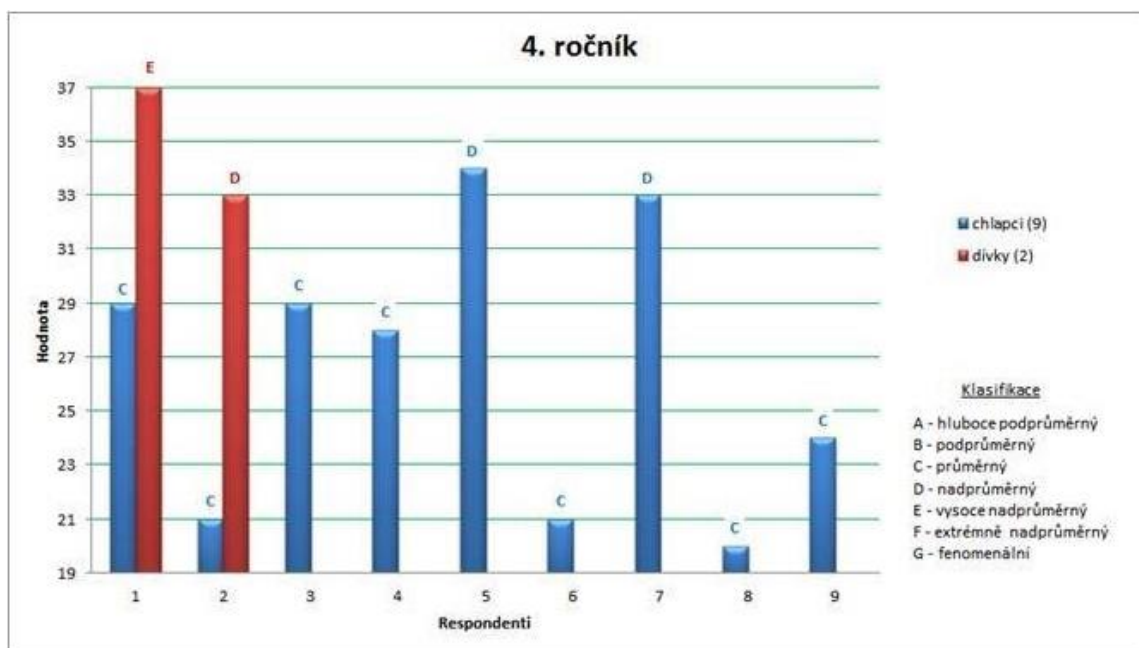
V první třídě jsme testovali 4 chlapce a 2 dívky . Podle testů jsme zjistili, že 1 dívka je nadprůměrně talentovaná. Ostatním 1 dívce a 4 chlapcům vyšlo, že jsou průměrný.

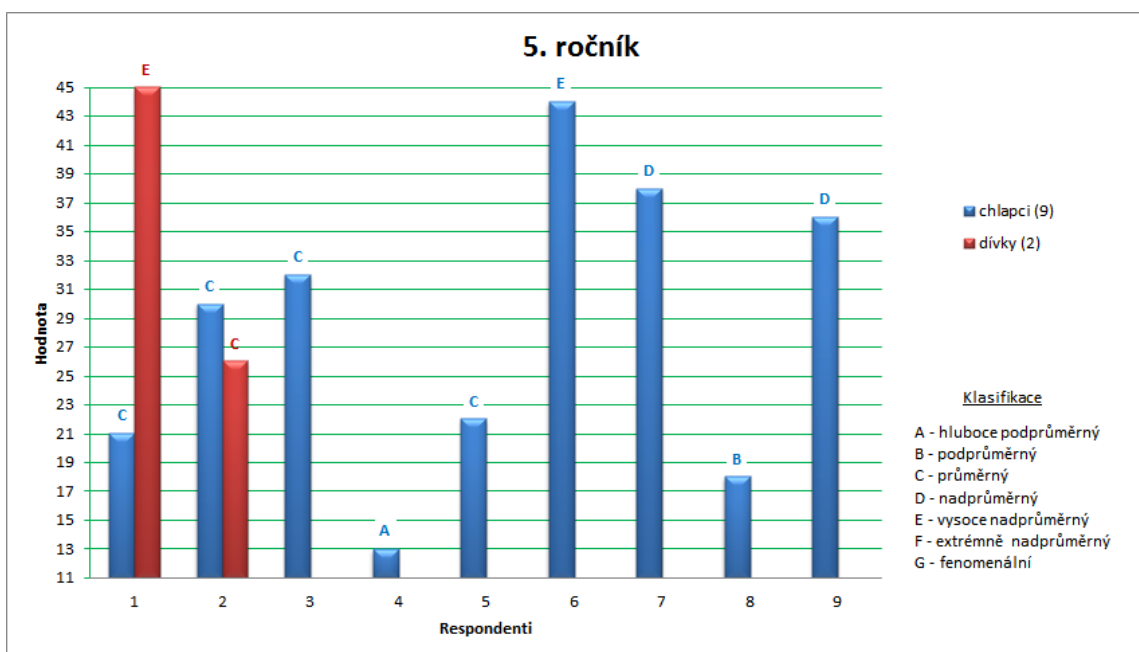
Ve druhé třídě jsme otestovali 6 chlapců a 5 dívek. Podle testů jsme zjistili, že 1 chlapec je vysoce nadprůměrný 2 chlapci jsou nadprůměrný. Všechny 5 dívek a 3 chlapci jsou průměrný.

Ve třetím ročníku jsme otestovali 5 dívek a 5 chlapců. Test nám ukázal, že 1 chlapec je vysoce nadprůměrný, 1 je nadprůměrný. Všechny 5 dívek a 3 chlapci jsou hodnoceni průměrně.

Ve čtvrtém ročníku jsme hodnotili 9 chlapců a 2 dívky. Test nám ukázal, že 1 dívka je vysoce nadprůměrná, 1 dívka a 2 chlapci jsou nadprůměrní. Zbýlých 7 chlapců jsou průměrní.

V pátém ročníku jsme otestovali 2 dívky a 9 chlapců. 1 dívka a 1 chlapec jsou vysoce nadprůměrní, 2 chlapci jsou nadprůměrní 1 dívka a 4 chlapci jsou průměrní a 1 chlapec je podprůměrný a 1 hluboce podprůměrný.

6 NÁMĚTY PRO ROZVOJ TVOŘIVOSTI

Následující ukázky prací jsou vyrobeny žáky čtvrtého a pátého ročníku prvního stupně ZŠ.

6.1 Sněhulák

Tématický celek : Práce s drobným materiálem

Vyučovací cíl: Vyrobit sněhuláka

Motivace : Výzdoba pokoje,

Mezipředmětové vztahy: Prvouka

Nástroje, nářadí, pomůcky: nůžky, tavná pistole

Materiál: bílá ponožka, rýže, provázek, špendlíky, stuha, větvička, fixy

Bezpečnost práce: Dodržujeme zásady bezpečnosti při používání nůžek. Dbáme na udržování pořádku na pracovním místě.

Pracovní postup : Bílou ponožku rozstříhneme za patou. Obrátíme na rub a zavážeme provázkem. Ponožku opět obrátíme na líc. Naplníme rýží a zavážeme provázkem. Naplněnou a svázanou ponožku vytvarujeme do tvaru hrušky. S pomocí provázku uděláme hlavičku. Vázání schováme pod stužku, kterou překřížíme a upevníme špendlíkem. Špičku ponožky poskládáme a nasadíme sněhulákovi na hlavu jako čepici. Vezmeme fix a namalujeme oči, pusy a vyznačíme knoflíky. Nakonec vezmeme tavnou pistoli a připevníme sněhulákovi na bok větvičku.

Hodnocení: Žáci pracují ve dvojici. Navzájem si pomáhají.

Obr. č. 1. (Sněhulák)

Obr. č. 2. (Sněhuláci)

6.2 Obrázky z luštěnin, obilovin, koření atd....

Tématický celek : Práce s drobným materiálem

Vyučovací cíl: Vyrobít netradiční obrázek z těstovin, luštěnin apod.

Motivace : Výzdoba pokoje, dárek

Mezipředmětové vztahy: Přírodověda, hudební výchova, český jazyk-sloh

Nástroje, nářadí, pomůcky: lepidlo Herkules, předtištěné obrázky

Materiál: luštěniny, obiloviny, těstoviny, koření atd...

Bezpečnost práce: Dbáme na udržování pořádku na pracovním místě.

Pracovní postup : Nejdříve si vybereme předtištěný obrázek. Naneseme lepidlo a lepíme podle fantazie různé druhy těstovin, obilovin, koření atd...

Hodnocení: Hodnotí se kreativita žáků.

Obr. č. 3. (Páv)

Obr. č. 4. (Různé náměty)

6.3 Chobotnice z vlny

Tématický celek : Práce s drobným materiálem

Vyučovací cíl: Vyrobít chobotnici z vlny

Motivace : Dárek

Mezipředmětové vztahy: Přírodověda,

Nástroje, náradí, pomůcky: nůžky, knížka, lepidlo

Materiál: vlna, korálky

Bezpečnost práce: Dodržujeme zásady bezpečnosti při používání nůžek. Dbáme na udržování pořádku na pracovním místě.

Pracovní postup : Na knihu obmotáme vlnu. Poté ji z knihy sundáme a horní část svážeme. Hlavičku vytvoříme svázáním části vlny kousek pod vrcholem. Zbývající volné části rozdělíme na 8 stejně velkých dílů a každý zvlášť zapleteme. Konce zavážeme a můžeme zastříhnout. Na hlavičku nalepíme místo očí a pusy korálky, nebo kousek vlny.

Hodnocení: Hodnotí se snaha a kreativita

Obr. č. 5. (Chobotnice)

Obr. č. 6. (Chobotnice)

6.4 Papírová květina

Tématický celek : Práce s drobným materiálem

Vyučovací cíl: Vyrobit květinu z krepového papíru

Motivace : Dárek pro maminku

Mezipředmětové vztahy: Přírodověda, Hudební výchova

Nástroje, náradí, pomůcky: nůžky, lepidlo

Materiál: krepové papíry, špejle

Bezpečnost práce: Dodržujeme zásady bezpečnosti při používání nůžek. Dbáme na udržování pořádku na pracovním místě.

Pracovní postup : Nejprve si vezmeme zabalenou roli krepového papíru a ustříhneme si z ní pás o šířce asi 10 cm. Poté tento pás rozmotáme, přeložíme podélně napůl a to opakujeme tak dlouho, dokud pás nakonec nesložíme do tvaru menšího čtverce či obdélníku, jehož horní okraj můžeme různě nastříhat nebo zaoblit nůžkami – květ tím později nabude zajímavý tvar. Nyní už můžeme pás rozbalit a začít s jeho namotáváním na špejli. Je dobré zpočátku papír obmotávat co nejtěsněji ke špejli a postupně, až se budeme blížit ke konci, květ stále více „rozevírat“. Způsobů, jak květ vytvořit, je celá řada – mně osobně se nejlépe osvědčilo skládat papír jakoby do harmoniky. Je také potřeba květ zespodu co nejpevněji držet, aby se nám nerozpadnul.

Hodnocení: Hodnotí se přesnost, snaha a kreativita

Obr. č. 7. (Papírové květiny)

Obr. č. 8. (Papírové květiny)

6.5 Ježek

Tématický celek : Práce s papírem a drobným materiálem

Vyučovací cíl: Vyrobit ježka obkreslením, vystřížením, slepením dvou papírových šablon

Motivace : Povídání o ježkovi, obrázky

Mezipředmětové vztahy: Přírodověda, literární výchova

Nástroje, nářadí, pomůcky: Nůžky, lepidlo, šablona, temperové barvy, štětec, černý fix

Materiál: Karton, různé druhy sušeného ovoce, rozinky, kaštiny, šišky atd...

Bezpečnost práce: Dodržujeme zásady bezpečnosti při používání nůžek, nedávat lepidlo do pusy. Dbáme na udržování pořádku na pracovním místě.

Pracovní postup: Z kartonu vystříháme tělo ježka a bodliny. Tělo i bodliny vybarvíme vodovými barvami. Bodliny přilepíme na tělo a nalepíme na ně kaštiny, sušené ovoce, šišky atd... Na hlavu ježka nalepíme oko a domalujeme fixem.

Hodnocení: Hodnotí se přesnost stříhání a lepení, kreativita žáků.

Obr. č. 9. (Ježek)

Obr. č. 10. (Ježci)

6.6 Květina v květináči

Tématický celek : Práce s papírem

Vyučovací cíl: Vyrobit květinu pomocí šablony a pravítka, přesnost měření a stříhání

Motivace : Výzdoba pokoje, dárek

Mezipředmětové vztahy: Přírodověda, matematika - měření

Nástroje, nářadí, pomůcky: nůžky, lepidlo, pravítko, tužka , šablony

Materiál: barevné papíry, tvarovací hmota, květináč, srdíčka, korálky ...

Bezpečnost práce: Dodržujeme zásady bezpečnosti při používání nůžek. Dbáme na udržování pořádku na pracovním místě.

Pracovní postup: Obkreslíme si asi devět květů i středů květin a vystříhneme. Vezmeme si zelený papír a podélně naměříme 5 cm . Dále si rozměříme 1,5 cm po celé délce. Rozstříháme si proužky, ohneme a přilepíme tam, kde jsme začínali stříhat. Proužky nastříháme, ale ne až dokonce, necháme asi 5 cm dlouhý. Nastříhané proužky ohneme a přilepíme k nedostřídané straně papíru. Papír s nalepenými proužky stočíme a dáme do květináče. Na ohnuté proužky lepíme květy, které dozdobíme podle fantazie.

Hodnocení: Hodnotí se kreativita a přesnost.

Obr. č. 11. (Květina v květináči)

Obr. č. 12. (Květiny v květináčích)

6.7 Sova

Tématický celek : Práce s papírem a drobným materiálem

Vyučovací cíl: Vyrobit pomocí šablony sovy, vybarvit a dozdobit

Motivace : Návštěva ZOO, výstava výrobku

Mezipředmětové vztahy: Přírodověda, sloh

Nástroje, nářadí, pomůcky: nůžky, tempery, štětec,

Materiál: šablona sovy, karton, peří, dřevo, korkové kolečka

Bezpečnost práce: Dodržujeme zásady bezpečnosti při používání nůžek. Dbáme na udržování pořádku na pracovním místě.

Pracovní postup : Obkreslíme si podle šablony sovu a vybarvíme temperou. Vystříháme a nalepíme peříčka dle fantazie. Vezmeme korkové kolečka a nalepíme je na břicho sovy. Zbývá nám přilepit dřívko.

Hodnocení: Hodnotí se přesnost stříhání a lepení, kreativita žáků

Obr. č. 13. (Sova)

Obr. č. 14. (Sova)

6.8 Banánové jednohubky

Tematický celek : Příprava pokrmů

Vyučovací cíl: Výroba banánových jednohubek

Motivace : Pohoštění pro rodinu

Mezipředmětové vztahy: Sloh

Nástroje, nářadí, pomůcky: jídelní nůž,

Materiál: piškoty, banán, bílá a hnědá poleva, párátko

Bezpečnost práce: Dodržujeme zásady bezpečnosti při používání jídelního nože. Dbáme na udržování pořádku na pracovním místě.

Pracovní postup : Mezi dva piškoty se vloží nakrájené kolečko banánu, celé se propíchne párátkem. Rozehřátou hnědou a pak bílou polevu nastříkáme na piškoty.

Hodnocení: Hodnotí se vzhled a kreativita

Obr. č. 15. (Banánové jednohubky)

6.8 Puzzle

Tématický celek : Práce s papírem

Vyučovací cíl: Výroba puzzle

Motivace : Výzdoba pokoje

Mezipředmětové vztahy: Hudební výchova

Nástroje, nářadí, pomůcky: nůžky, lepidlo, fixy, pastelky

Materiál: karton

Bezpečnost práce: Dodržujeme zásady bezpečnosti při používání nůžek. Dbáme na udržování pořádku na pracovním místě.

Pracovní postup : Nakreslíme obrázek. Rozstříháme na puzzle. Každý kousek obtáhneme černým fixem. Složíme obrázek a nalepíme na velký karton .Mezi jednotlivými kousky necháme mezeru.

Hodnocení: Hodnotí se lepení a kreativita žáků

Obr. č. 16. (Puzzle)

6.8 Ryba

Tématický celek : Práce s drobným materiálem

Vyučovací cíl: Vyrobit rybu z alobalu

Motivace : Pohádka o rybě

Mezipředmětové vztahy: Přírodověda, hudební výchova

Nástroje, náradí, pomůcky: nůžky, tavná pistole, fixy, šablona,

Materiál: karton

Bezpečnost práce: Dodržujeme zásady bezpečnosti při používání nůžek a tavné pistole. Dbáme na udržování pořádku na pracovním místě.

Pracovní postup : Obkreslíme rybu a vystříháme. Tavnou pistolí rybu namalujeme. Po zaschnutí vezmeme alobal a zabalíme do něho rybu. Uhladíme a kde jsme malovali tavnou pistolí máme vystouplé obrysy ryby. Vezmeme fixy a zvýrazníme rybu.

Hodnocení: Hodnotí se přesnost stříhání a kreativita

Obr. č. 16. (Ryba)

ZÁVĚR

Pracovní činnosti jsou na 1. stupni ZŠ. velmi oblíbené. Žáci tuto činnost berou jako oddech od ostatních předmětů. Mají možnost vyzkoušet si nové věci. V hodině pracovní výchovy mají žáci větší prostor pro tvořivost, samostatnost, sebehodnocení.

Teoretická část této diplomové práce se zabývá hlavně tvořivostí a alternativními metodami. V další kapitole je možné narazit na výzkum tvořivých schopností pomocí Urbanova testu.

Praktická část obsahuje 10 námětů. U každého z nich najdete přesný pracovní postup výrobku a fotografii. Některé výrobky byly použity na výzdobu třídy, jiné se staly dárkem.

Budu ráda, když náměty osloví pedagogy, kteří vyučují praktické činnosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ELEKTRONICKÉ ZDROJE

LITERATURA:

HONZÍKOVÁ, Jarmila. *Nonverbální tvořivost v technické výchově*. 1. vydání. Plzeň: Typos, tiskařské závody, s.r.o., 2008. 102 s. ISBN 978-80-7043-714-8.

HONZÍKOVÁ, Jarmila. Honzík, Jiří. *Kdo tvoří, ten nezlobí II*. 1. vydání. Plzeň: Optys, spol. , s.r.o., 2015. 101 s. ISBN 978-80-260-7976-7.

DEAN, Reynold. *Jak rozvíjet tvořivost dítěte*. 1. vydání. Praha: Portál, 1995. 86 s. ISBN 80-7178-035-9.

HLAVSA, Jaroslav. *Psychologické metody výchovy k tvořivosti*. 1. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n. p., 1986. 192 s.

HONZÍKOVÁ, Jarmila. MACH, Petr. NOVOTNÝ, Jan. a kolektiv. *Alternativní přístupy k technické výchově*. 1. vydání. Plzeň: Typos, tiskařské závody, a.s., 2007. 266 s. ISBN 978-80-7043-626-4.

HONZÍKOVÁ, Jarmila. *Pracovní výchova s didaktikou*. 1. vydání. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2015. 256 s. ISBN 978-80-7452-1114-9.

HONZÍKOVÁ, Jarmila. Bajtoš, Ján. *Didaktika pracovní výchovy na 1. stupni ZŠ*. Praha: Západočeská univerzita, 2004. 120 s. ISBN 80-7043-255-1.

HONZÍKOVÁ, Jarmila. *Materiály pro pracovní činnosti na 1. Stupni ZŠ*. 1. vydání. Plzeň: TYPOS – Digital Print, spol. s r. o., 2006. 116 s. ISBN 80-7043-453-8.

HONZÍKOVÁ, Jarmila. *Teorie a praxe tvořivosti v pracovní výchově*. Plzeň: Pedagogické centrum, 2005. 34 s. ISBN 80-7020-124-X.

VODÁKOVÁ, Jitka. *Praktické činnosti III*. Praha: Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta, 2005. 62 s. ISBN 80-7290-232-6.

DYTRTOVÁ, Radmila. VODÁKOVÁ, Jitka. *Praktické činnosti II*. Praha: Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta, 1999. 77 s. ISBN 80-86039-89-7.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. 1. Vydání. Praha: Institut sociálních vztahů, 1999, 292 s. ISBN 80-85866-33-1.

MOJŽÍŠEK, Lubomír. *Vyučovací metody*. 3. vydání. Praha: SPN, 1988, 341 s.

VALENTA, Josef. *Pohledy: Projektová metoda ve škole a za školou*. 1. vydání. Praha: IPOS Artama, 1993. 61 s. ISBN 80-7068-066-0.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Torranceho_test_kreativity

http://www.pf.ujep.cz/obecna-didaktika/pdf/Vyukove_metody.pdf

RESUMÉ

Tato diplomová práce se zabývá teorií tvořivosti a metodami rozvoje tvořivých schopností.

V teoretické části je uveden obsah a cíl vyučování pracovních činností a klíčové kompetence, které bychom měli uskutečnit.

V praktické části objevíme výzkum tvořivých schopností pomocí Urbanova testu. Ještě tato diplomová práce zahrnuje 10 námětů z různých materiálů. U každého výrobku je uveden pracovní postup a fotografie.

SUMMARY

This diploma thesis deals with the theories of creativity and creative ability development methods.

In the theoretical part of the contents and destination of the teaching work and the key competences, which we should take place.

In the practical part of the creative ability by research we discover the Urbanova test.

Yet this thesis includes 10 subjects from a variety of materials. For each product is given a workflow and photography.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1	Sněhulák	38
Obr. 2	Sněhuláci	38
Obr. 3	Páv.....	39
Obr. 4	Obrázky z luštěnin, obilovin, koření	39
Obr. 5	Chobotnice	40
Obr. 6	Chobotnice	40
Obr. 7	Papírové květiny	41
Obr. 8	Papírové květiny	41
Obr. 9	Ježek	42
Obr. 10	Ježci	42
Obr. 11	Květina v květináči	43
Obr. 12	Květina v květináči	43
Obr. 13	Sova	44
Obr. 14	Sova	44
Obr. 15	Banánové jednohubky	45
Obr. 16	Puzzle.....	46
Obr. 17	Ryba	47